

Nr 84.

Av herr Åkerlund, om ändrad lydelse av 59 § väglagen.

Då det blivit bekant att från Kungl. Maj:t kan i år väntas proposition om vissa ändringar i väglagen, har jag velat, innan ordinarie motionstid går till ända, framföra vissa önskemål, som måhända ej beröras i den kungl. prop. och ej innefatta ändring i samma §§, men som synas lika behjärtansvärda.

Det låter sig väl ej numera bestridas, att väglagens bestämmelser om re-partitionen till vägkassan ej längre äro rättvisa. Vid väglagens tillkomst 1891 var jordbruket den näring, som kanske mest hade nytta av och slet de allmänna vägarna, men så är ej längre förhållandet. Automobiler, bilomnibussar och lastautomobiler hava tillkommit och helt enkelt gjort revolution inom vägväsendet. Visserligen har automobilskatt också införts, men densamma ger nog ingalunda full kompensation för den obestridligt ökade underhållskostnaden. Och oavsett detta, kan det överensstämma med rättvisa att undantaga inkomst av annan affärsverksamhet på landet och sätta densamma i en så orimligt gynnad klass, som nu sker?

Jag vill välja ett exempel:

720 kr. inkomst av jordbruksfastighet (12 000 kr. tax.-v.) ger 120 vägfyrk,
720 kr. inkomst av kronoparker och allmänningsskog (12 000 kr. tax.-v.)
ger 80 vägfyrk,

720 kr. inkomst av frälseräntors kapitalvärde och annan fastighet (14 400
kr. tax.-v.) ger 72 vägfyrk,

720 kr. inkomst av kapital och annan inkomst ger 24 vägfyrk
eller med en antagen utdebitering av 30 öre pr vägfyrk kr. 36, 24, 21,60 och
7,20 resp.

Vad är det för mening i att sågverk, tegelbruk, bruksrörelse, mejeri, mjölkvarn, handel och fabriker m. m. på landsbygden skall slippa undan så billigt från ett allmänt onus? Inte slippa de på det viset ifrån gatuunderhållskostnaden, om verksamheten i stället bedrives i stad med tillhörande områden. Förmodligen är det den omständigheten, att löntagarna räknas till den sistnämnda kategorien, som vållat denna starka beskärning. Men löntagarens inkomster äro dock *verkliga* inkomster, då jordbrukaren med de tendenser till yrkets nedgång, som nu inträtt, och med de högt uppskruvade

tax.-värdena i regel ha mindre inkomst än de av lagen förutsatta 6 % på tax.-v. Då nu många länsstyrelser driva på, att vägkassorna skola övertaga naturaunderhållet i sin helhet och genom bestämmelser om automobilskatte-medlens fördelning hava fått en möjlighet till premiering härutinnan, så befinner man sig där, att hela vägunderhållet snart kommer att påvila vägkassorna, som därigenom oförmärkt tvingas att uttaga hela sin vägskatt efter ovan framhållna oriktiga debiteringsgrund. Jordbrukarna hava ledsnat på vägunderhållet in natura, som aldrig är till lags, sedan automobiltrafiken kommit i full utsträckning och nödvändiggjort tätare tillsyn och underhåll av resp. väglotter, som ofta nog kunna vara avlägset belägna och kanske långt mera trafikerade av andra än av väghållaren själv.

Under sådana förhållanden synes det vara på tiden att nu införa en ändring, som alltmera visar sig vara i överensstämmelse med rättvisa. Det är den beskattningsbara delen av löneinkomst som debiteras vägskatt. De skatterestantier, som också oftast komma i fråga till avskrivning, komma givetvis utan undantag från den gruppen. Solidariteten samhällsgrupperna emellan kräver alltmera en utjämning även i fråga om denna beskattning.

Väglagen har många olika gånger varit föreslagen till fullständig omarbeting. För min del tror jag, att det varit till nytta, att så ej skett, utan att genom partiella ändringar möjlighet tillkommit att på olika orter inrätta sig efter olika behov. Man bör dock, synes mig, nu då uppfattningarna börja löpa tillsammans, tillse, att man för kontanta *verkliga* vägkostnader, ej för längre tid *beräknade* sådana, söker en beskattningsform, som närmar sig rättvisan mer än den nuvarande.

Med anledning av det anförda får jag föreslå,

att riksdagen för sin del ville antaga följande ändrade lydelse av 59 § i 1891 års väglag:

59 §. Vägskatten utgår efter vägfyrk med iakttagande därav

a) — — —; b) — — —; c) — — —;

d) att inkomst påföres en vägfyrk för varje 15 kronor av den beskattningsbara delen därav,

dock med iakttagande att — — — borfaller.

Vägfyrktals längd — — — tillställas vägstyrelsen.

Stockholm den 18 januari 1924.

E. Åkerlund.